

скитѣ *Хаджи-божиловци*, дървари въ котленския балканъ, и овчари въ доброджанскитѣ полета.

Ето какъ на стр. 32--35 ни рисува Зах. Стояновъ *Хаджи-божиловци*:

„— Вечеръ, зимно време, когато са събереше дружината около огнѣтъ, да си сушатъ навуцата, отъ дума на дума минаваха най-послѣ на други въпроси вжпъ отъ тѣхнитѣ кръгъ. Обикновенно за подобни отвѣчени нѣща, първата дума земаше нѣкои *Хаджия*, който като всезнающъ, пѣтувалъ прѣзъ черното и бѣло море, заемаше са за разрѣшенито на сѣкакъвъ въпросъ, колкото той и да е мъченъ. За каквото и да са говореше, претепциозниятъ Хаджия, докарваше думата да каже нѣщо и за Божиитѣ гробъ, за Яффа или Цариградъ.

Ако напримѣръ, нѣкой любопитенъ овчаръ запиташе, кой градъ е най-голѣмъ на свѣтътъ, то *хаджията* отговаряше „*Иерусалимъ*“; ако другъ нѣкой пожелаеше да узнае, отъ кои народи излѣзватъ най-голѣмитѣ моравети, то хаджията посочваше ангилитѣ. „Параходътъ, съ който отидохме до Яффа, прибавя той, гордо и самоувѣрено, бѣше пингилишко отъ най-добрите“. Послѣ това той захваща вече своето, т. е. за Божи гробъ, какъ го посрѣщнали калугеритѣ съ засмѣно лице, какъ падналъ святиятъ нуръ на възкресение, отъ който се заналили свѣщите, и най насѣтнѣ свършваше: „всичко съ виждане бива“; „нека Господъ помогне и на васъ да видите съ очите си“, — „Аминъ; чулъ та е Господъ,“ отговаря дружината.

Ония читатели, които не са запознати съ Котелъ, може би да имъ са види чудно и странно, какъ *хаджия човѣкъ* е испадналъ да пасе овце по доброджанските голи равнини, да го биятъ сѣки день татаритѣ? Тие не сж рѣдкость. Въ Котелъ, май мъчно ще да са намѣри къща, въ която да нѣма нѣкой *хаджия* или *хаджийка*; а въ по-богатитѣ семейства, сичкитѣ почти са къпали на р. Иорданъ. И дърваритѣ даже, които ходятъ заедно съ циганитѣ по балканътъ, сж хаджии. Твърдѣ често, кога пѣтува човѣкъ за Колелъ отъ къмъ Шуменъ или Елена, и наближи котленскитѣ балканъ, захваща да чува изъ тѣмнитѣ усои гласовете на дърваритѣ: „Ей, хаджи Юрдане, натовари ли магарето?“ — „Малко остана хаджи Божиле,“ отговаря други.

Най много котленскитѣ овчари разискватъ върху вѣритѣ, за раятъ и пжкълътъ, за таласѣмитѣ, чумата, юдитѣ, вапиритѣ и пр., въ сѣществуванието на което сж положително увѣрени.